

EUR Research Information Portal

Grip op migratie?

Publication status and date:

Published: 01/01/2024

DOI (link to publisher):

[10.5553/CenR/254292482024008001001](https://doi.org/10.5553/CenR/254292482024008001001)

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Document License/Available under:

Article 25fa Dutch Copyright Act

Citation for the published version (APA):

Kox, M. (2024). Grip op migratie? Redactioneel. *Crimmigration en Recht*, 2024(1).
<https://doi.org/10.5553/CenR/254292482024008001001>

[Link to publication on the EUR Research Information Portal](#)

Terms and Conditions of Use

Except as permitted by the applicable copyright law, you may not reproduce or make this material available to any third party without the prior written permission from the copyright holder(s). Copyright law allows the following uses of this material without prior permission:

- you may download, save and print a copy of this material for your personal use only;
- you may share the EUR portal link to this material.

In case the material is published with an open access license (e.g. a Creative Commons (CC) license), other uses may be allowed. Please check the terms and conditions of the specific license.

Take-down policy

If you believe that this material infringes your copyright and/or any other intellectual property rights, you may request its removal by contacting us at the following email address: openaccess.library@eur.nl. Please provide us with all the relevant information, including the reasons why you believe any of your rights have been infringed. In case of a legitimate complaint, we will make the material inaccessible and/or remove it from the website.

REDACTIONEEL

Grip op migratie?

Mieke Kox

Het in juli 2024 aangetreden kabinet van PVV, VVD, NSC en BBB schrijft in zijn hoofdlijnenakkoord te streven naar 'het strengste toelatingsregime voor asiel en het omvangrijkste pakket voor grip op migratie ooit'. Hiertoe heeft het een nieuw Ministerie van Asiel en Migratie opgericht, waardoor vreemdelingenzaken niet langer deel uitmaakt van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Dit betekent echter niet dat de aanpak minder op het strafrecht geënt is of minder repressief is. Integendeel, in het hoofdlijnenakkoord staat onder meer dat het kabinet voornemens is om een asielcrisis uit te roepen om de asielinstroom en -opvangcrisis te bestrijden, een *opt-out*-clausule voor het Europese asiel- en migratiebeleid bij de Europese Commissie in te dienen, de spreidingswet voor de verdeling van asielzoekers over gemeenten in het land in te trekken, de behandeling van asielaanvragen op te schorten, opvangmogelijkheden voor asielzoekers te versoberen, de rijksbijdrage aan de landelijke vreemdelingenvoorzieningen te beperken, grenscontroles en -bewaking te versterken of in te voeren, toelatingsprocedures en de bewijslast hierbinnen te verscherpen, rechtsbijstand en beroepsmogelijkheden voor asielzoekers te beperken, het niet meewerken aan uitzetting strafbaar te stellen, de bevoegdheden tot vreemdelingenbewaring en ongewenstverklaring uit te breiden, de mogelijkheden voor arbeids- en studiemigratie tegen te gaan, enzovoorts. Hoewel de haalbaarheid van vrijwel al deze maatregelen door deskundigen wordt betwijfeld, impliceert dit een repressievere houding ten opzichte van migratie.

Politieke partijen aan de sociaal-culturele rechterkant van het politieke spectrum stellen dat 'Nederland' dit strenge migratiebeleid wil. PVV-leider Geert Wilders sprak na de bekendmaking van de eerste exitpoll op de verkiezingsavond bijvoorbeeld: 'We zijn het spuugzat. Wij willen – en daar gaan wij voor zorgen – dat de Nederlander weer op één komt te staan. (...) Die Nederlander heeft ook hoop. En de hoop van Nederland is dat de mensen hun land terugkrijgen. Wij gaan ervoor zorgen dat Nederland weer voor de Nederlanders wordt. Dat die asiel-tsunami en die migratie wordt beperkt.' Hoewel de formatie om uiteenlopende redenen lang heeft geduurd en stroef is verlopen, waren de vier beoogde regeringspartijen het volgens RTL Nieuws snel eens over de aanpak van migratie. Aan de sociaal-culturele linkerkant van het politieke spectrum is er juist verzet tegen een dergelijke repressieve aanpak van migratie en mensen met een migratieachtergrond. Oppositiepartijen hebben hier herhaaldelijk hun afkeer tegen uitgesproken. Frans Timmermans, leider van de grootste oppositiepartij GroenLinks-PvdA, verkondigde na diezelfde exitpoll emotioneel: 'Wij laten in Nederland niemand los. En als je in de komende dagen in de buurt, op school of het werk mensen tegenkomen die na vanavond denken: hoor ik hier nog wel? Dan zeg je heel duidelijk: ja. Ja!' Ook

Mieke Kox

zijn er protesten tegen de verkiezingsuitslag geweest, die deels werden ingegeven door de visie van de PVV op migratie. Hoewel de ongemakkelijke waarheid zich opdringt dat mensen juist vanwege het standpunt van de PVV over migratie en mensen met een migratieachtergrond op die partij hebben gestemd, vinden politieke duiders dat de stem op een antimigratiepartij vooral als proteststem gezien moet worden vanwege de veronderstelde onvrede van de kiezer met het neoliberale beleid en de afgenomen bestaanszekerheid van de afgelopen jaren (zie ook Frederik, 2024).

Dit roept de vraag op waar de visie van de politieke partijen op migratie en de aanpak van migratie vandaan komt. Dit redactioneel biedt niet de ruimte om deze vraag met alle benodigde nuances te beantwoorden. Ik wil deze mogelijkheid echter wel gebruiken om een belangrijk punt aan te stippen, namelijk dat het in het huidige politieke migratiedebat volgens migratiedeskundige Hein de Haas (2023: 17) vooral om ‘meningen of staaltjes wensdenken en bijna nooit een op feiten gestoelde redenering’ draait. De Haas stelt dat politieke partijen aan de rechterkant van het politieke spectrum de nadelen van migratie uitvergroten terwijl partijen aan de linkerkant te positief zijn over de voordelen van migratie. Daarbij legt ‘politiek Den Haag’ wetenschappelijke inzichten over migratie, de aanpak en de gevolgen hiervan veelvuldig naast zich neer (zie bijvoorbeeld Engbersen et al., 2006; Kox et al., 2020). Uit wetenschappelijk onderzoek is bijvoorbeeld al herhaaldelijk gebleken dat het huidige migratiebeleid niet werkt, immoreel is en bovendien contra-productieve effecten met zich brengt (De Haas, 2023; Kox, 2024). Zo zorgt de huidige aanpak er niet voor dat er geen migratie meer plaatsvindt, maar resulteert het juist in immobiliteit, mensenhandel, uitbuiting en problemen in wijken (De Haas, 2023). Daarbij is het erop gericht om zogenaamd ongewenste migranten onnodig leed te bezorgen (Kox, 2024). Het migratiebeleid van de afgelopen jaren is dus niet de oplossing om migratie tegen te gaan, maar juist de oorzaak van een deel van de problemen die met het beleid tegengegaan zouden moeten worden (De Haas, 2023). Hoewel er doorgaans veel ruimte zit tussen wat politieke partijen zeggen te willen doen om migratie aan te pakken en hetgeen zij vanwege eigen economische belangen daadwerkelijk doen (Van Teutem, 2024) en hoewel de haalbaarheid van de voorgestelde maatregelen ter discussie staat (verblijfblog.nl), doet dit nieuwe kabinet er weer een schep bovenop in zijn aanpak van migratie, ook al is herhaaldelijk gebleken dat dit niet de manier is om grip te krijgen op migratie.

Het beperkte gebruik van wetenschappelijke inzichten in het politieke migratiedebat zou wetenschappers en professionals uit de migratiepraktijk troosteloos kunnen stemmen of zelfs cynisme onder hen in de hand kunnen werken. Gelukkig zijn er nog genoeg deskundigen die zich onverdroten blijven inzetten om meer inzicht te bieden in het fenomeen migratie, de aanpak hiervan en de uitwerking hiervan in de praktijk. Ik ben dan ook verheugd toe te mogen treden tot de redactie van een tijdschrift dat deze deskundigen hiertoe een podium biedt en zo bijdraagt aan het voeden van het politieke debat met wetenschappelijke inzichten in plaats van meningen, wensdenken en illusies. Ook deze aflevering bevat weer mooie artikelen die inzicht bieden over de wijze waarop het recht en beleid uitwerkt in de praktijk.

Peter Rodrigues laat bijvoorbeeld zien hoe het EHRM een belangrijke bijdrage heeft geleverd aan de bestrijding van etnisch profileren als vorm van structurele discriminatie en wat de gevolgen hiervan zijn voor de Nederlandse praktijk. Evert Bloemen, Elisa van Ee en Mario Braakman bespreken hoe zorgverleners én juristen in hun dagelijkse beroepspraktijk worstelen met medische aspecten in vreemdelingenzaken. Anke van der Hoeven en Masja van Meeteren beschrijven dat vrachtwagenchauffeurs zichzelf niet zozeer zien als slachtoffers van arbeidsuitbuiting, zoals zij vaak worden neergezet, maar juist gebruik willen maken van de mogelijkheden die het recht biedt. Richard Sondejker vertelt tijdens een interview met Marq Wijngaarden en mijzelf hoe en waardoor de aanpak van mensenhandel wordt bemoeilijkt in Nederland en wat de gevolgen hiervan zijn. Daarnaast bespreekt Marloes van Noorloos een zaak van het EHRM waarin wordt geoordeeld dat een proportionaliteitsafweging nodig is alvorens tot een terugkeerverbod van twaalf jaar over te mogen gaan. Tot slot is er ook nog aandacht voor recente jurisprudentie in vreemdelingenzaken. Ik kijk er naar uit om met de huidige redactie samen te werken aan de volgende afleveringen en zo een bijdrage te kunnen leveren aan het wetenschappelijke en politieke debat. Dat lijkt juist nu harder nodig dan ooit.

Mieke Kox

Literatuur

- De Haas, H. (2023), *Hoe migratie echt werkt: Het ware verhaal over migratie aan de hand van 22 mythen*, Spectrum.
- Engbersen G., van San, M. and Leerkes, A. (2006), 'A room with a view: Irregular immigrants in the legal capital of the world', *Ethnography* 7(2): 209–242.
- Frederik, J. (2024), 'Waarom de PVV zo groot werd (en nee, niet door geschrapte buslijnen, guur neoliberalisme of groeiende ongelijkheid)', *De Correspondent*, 9 februari 2024.
- Kox, M.H. (2024). *Unravelling unauthorized' migrants legal consciousness processes*. Den Haag: Eleven.
- Kox, M., Boone, M., and Staring, R. (2020), 'The pains of being unauthorized in the Netherlands', *Punishment and Society* 22(4): 534–552.
- Van Teutem, S (2024), 'Wie maakt een einde aan De Grote Migratieleugen?', *De Correspondent*, 22 februari 2024.